

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 9Co/611/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7714206333
Dátum vydania rozhodnutia: 15. 06. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Táňa Veščičíková
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2016:7714206333.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Košiciach v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Táne Veščičíkovej a sudcov JUDr. Miroslava Sogu a JUDr. Dany Bystrianskej vo veci žalobcu CD Consulting s.r.o., Praha, Politických vězňů 1272/21, Nové Město, Praha 1, Česká republika, IČ: 26 429 705, zast. Fridrich Paľko, s.r.o., Bratislava, Grösslingova 4, IČO: 36 864 421, proti žalovanému J. F., F. F. XX, Y., právne zastúpený advokátom : JUDr. Michalom Kováčom, Sládkovičova 9, Žilina, o zaplatenie 1.138,- eur istiny s prísl., o odvolaní žalobcu proti rozsudku 12C/35/2014-102 z 28.4.2015 Okresného súdu Michalovce takto

rozhodol:

Ne p r i p ú š ť a späťvzatie žaloby v časti zmenkového úroku vo výške 0,19% denne zo sumy 2.241,44,- eur od 29.4.2011 do 13.6.2011, zo sumy 1.941,44 eur od 14.6.2011 do 16.6.2011, zo sumy 1.638, eur od 17.6.2011 do 18.7.2011, zo sumy 1.488 eur od 19.7.2011 do 1.8.2011, zo sumy 1.438 eur od 2.8.2011 do 19.9.2011, zo sumy 1.138,- eur od 20.9.2011 do zaplatenia.

P o t v r d z u j e rozsudok.

Žalobca je povinný nahradiť žalovanému trovy odvolacieho konania 69,80 eur na účet práv. zást. JUDr. Michala Kováča, advokáta, Advokátska kancelária, Žilina , Sládkovičova 9, do 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

odôvodnenie:

Súd prvého stupňa (ďalej len súd) rozsudkom návrh zamietol a rozhodol, že žalobca je povinný zaplatiť žalovanému trovy konania pozostávajúce z trov právneho zastúpenia vo výške 208,70 EUR, tie na účet právneho zástupcu žalovaného, č.ú.: XXXXXXXXXXX/XXXX, v lehote 3 dní od právoplatnosti rozhodnutia.

Návrhom doručeným súdu dňa 17.4.2014 žiadal žalobca, aby súd zaviazal žalovaného k povinnosti zaplatiť mu sumu 1.138.- EUR so zmenkovým úrokom 0,25% denne zo sumy 2.241,44 EUR od 29.4.2011 do 13.6.2011, čo predstavuje 257,77 EUR, zo sumy 1.941,44 EUR od 14.6.2011 do 16.6.2011, čo predstavuje sumu 14,56 EUR, zo sumy 1.638.- EUR od 17.6.2011 do 18.7.2011, čo predstavuje sumu 131,04 EUR, zo sumy 1.488.- EUR od 19.7.2011 do 1.8.2011, čo predstavuje sumu 52,08 EUR, zo sumy 1.438.- EUR od 2.8.2011 do 19.9.2011 čo predstavuje 176,16 EUR, zo sumy 1.138.- EUR od 20.9.2011 do zaplatenia, 6%-ným ročným úrokom zo zmenkovej sumy 2.241,44 EUR od 15.6.2011 do 16.6.2011, čo predstavuje 0,96 EUR, zo sumy 1638.- EUR od 17.6.2011 do 18.7.2011, čo predstavuje sumu 8,62 EUR, zo sumy 1.488.- EUR od 19.7.2011 do 1.8.2011, čo predstavuje sumu 3,42 EUR, zo sumy 1.438.- EUR od 2.8.2011 do 19.9.2011, čo predstavuje sumu 11,58 EUR, zo sumy 1.138.- EUR od 20.9.2011 do zaplatenia, zmenkovú odmenu 1/3% zo zmenkovej sumy teda 7,47 EUR a trovy konania. Uviedol, že navrhovateľ ako indosatár je nadobúdateľom zmenky, ktorú vystavil žalovaný dňa X.X.XXXX na zmenkovú sumu 2.241,44 EUR, pričom sa zaviazal aj k

úhrade zmenkového úroku 0,25% denne od 29.4.2011. Indosovaná zmenka je vistazmenkou opatrená doložkou „na platenie predložiť v lehote 4-rokov od vystavenia“. Zmenka bola vystavená X.X.XXXX na sumu 2.241,44 EUR, pričom do jej textu bol poňatý záväzok žalovaného zaplatiť za túto zmenku pri predložení na rad zmenkového veriteľa zmenkovú sumu spolu s 0,25% denným úrokom od 29.4.2011. Za miesto splatenia bolo určené sídlo prvotného zmenkového veriteľa. Indosant predložil zmenku k zaplaceniu, pričom vystaviteľ doposiaľ zaplatil 0.- EUR. Keďže zmenková listina je opatrená doložkou „bez protestu“ indosant nenechal vyššie uvedené skutočnosti zistiť verejnou listinou. Preto žiada, aby bolo postupované podľa čl.7 Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady /ES/ č. 861/2007 a bol vydaný rozsudok, ktorým bude žalovaný zaviazaný k uplatneným nárokom. Súd prvého stupňa doručil návrh k vyjadreniu žalovanému. Ten vo vyjadrení z 30.9.2014 oznámil, že pôvodný majiteľ zmenky-Pohotovosť s.r.o. si práva z tejto zmenky už raz uplatnil na Stálom rozhodcovskom súde zriadenom pri spoločnosti Slovenská rozhodcovská a.s.; kde výsledkom rozhodcovského konania bol právoplatný a vykonateľný rozsudok sp. zn. SR07/222/11 zo dňa 3.8.2011, ktorým bol žalovaný zaviazaný zaplatiť sumu 1.910,97 EUR spolu so zmenkovým úrokom 0,25% denne zo sumy 1.638.-EUR od 18.6.2011 do zaplatenia, zákonným 6% úrokom z tejto sumy od 18.6.2011 do zaplatenia a trovy konania. Na základe tohto exekučného titulu bolo na Okresnom súde Michalovce vedené exekučné konanie pod sp.zn. 5Er/109/2012, ktoré bolo právoplatne zastavené uznesením z 31.5.2012 v spojení s uznesením Krajského súdu v Košiciach z 14.2.2013. Poukázal na ust. § 104 ods.1 O.s.p.- nedostatok podmienky konania. Preto požadoval konanie zastaviť. Svoju obranu založili na tvrdení, že u žalovaného ide o spotrebiteľa, zmenka zabezpečovala poskytnutý spotrebiteľský úver v rozpore s § 4 ods.6 zák.č. 258/2001 Z.z. v spojení s § 25 ods.5 zák. č.125/2010 Z.z. Dňa 27.11.2014 doručil súdu zmluvu o úvere uzavretú medzi Pohotovosť s.r.o. a žalovaným a všeobecné podmienky poskytnutia úveru. Vykonaným dokazovaním zistil súd prvého stupňa následovne: Dňa X.X.XXXX uzavrel žalovaný so spoločnosťou Pohotovosť s.r.o. zmluvu o úvere pod č. XXXXXXXXXX. Na základe tejto zmluvy bolo žalovanému ako dlžníkovi od veriteľa poskytnutých 3.500.-EUR, ktoré sa žalovaný zaviazal zaplatiť o príslušný poplatok vo výške 3.028.-EUR v 12-tich mesačných splátkach po 544.-EUR, počnúc 15.9.2010. Celkovo mal teda žalovaný vrátiť 6.528.-EUR. V ten istý deň bola vystavená zmenka pod č. XXXXXXXXXX na sumu 2.241,44 EUR, na zmenkový úrok 0,25% denne od 29.4.2011. Súčasťou úverovej zmluvy bola aj dohoda o vyplnení zmenky, na základe ktorej na zabezpečenie peňažného záväzku vyplývajúceho z úverovej zmluvy vystavil vystaviteľ zmenku, v ktorej nie sú vyplnené zmenková suma a dátum začiatku úročenia zmenkovej sumy. Tieto údaje mal vyplniť remitent najskôr v deň, kedy sa stane splatný celý dlh v zmysle úverových podmienok, pričom zmenková suma má pozostávať zo sumy všetkých nárokov veriteľa voči dlžníkovi, ktoré veriteľovi vzniknú ku dňu vyplnenia zmenky. Presne nezistený deň bola zmenka indosovaná na žalobcu. Jedná sa o zahraničnú právnickú osobu so sídlom v ČR. Tá si uplatňuje proti žalovanému právo vyplývajúce zo zmluvy. Ďalej súd prvého stupňa citoval ust. § 75, §76 ods.1, §11 ods.1, §14 ods.1, §17 zákona č. 191/1950 Zb., § 4 ods.6 zákona č. 258/2001 Zz. v znení k X.X.XXXX, o spotrebiteľských úveroch, § 39 OZ.V konaní nik nespochyboval, že žalobca na základe indosamentu si uplatňuje práva vyplývajúce zo zmenky vystavenej X.X.XXXX žalovaným, a to podľa procesného postupu podľa Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady /ES/ č. 861/2007, ktorým sa ustanovuje európske konanie vo veciach s nízkou hodnotu sporu. Žalovaný sa k návrhu vyjadril. Zároveň predložil zmluvu o úvere z X.X.XXXX a všeobecné podmienky poskytnutia úveru. Zmluva o úvere je uzavretá medzi Pohotovosť s.r.o. a žalovaným dňa X.X.XXXX, T. Č. XXXXXXXXXX. Na základe tejto zmluvy Pohotovosť s.r.o. poskytla žalovanému spotrebiteľský úver 3.500.-EUR, ktorý sa zaviazal žalovaný vrátiť vo výške 3.500.-EUR v 12-tich mesačných splátkach po 544.-EUR počnúc XX.X.XXXX. Súd prvého stupňa sa nestotožnil s názorom žalobcu, že pojednávanie v tejto veci nie je potrebné nariaďovať. Sám prvostupňový súd to považoval za potrebné v zmysle čl.5 ods.1 nariadenia. Je potrebné si uvedomiť, že z rubu zmenky vyplývajú nepochybne tie skutočnosti, že pôvodným majiteľom zmenky bola spoločnosť Pohotovosť s.r.o.. Tá na základe indosamentu previedla všetky práva zo zmenky na žalobcu. Súd prvého stupňa uviedol, že exekučný spis - 5Er/109/2012 nemohol pripojiť, pretože v čase rozhodovania sa nachádzal na Najvyššom súde SR Bratislava z dôvodu podaného dovolania. Z elektronického registra je však zrejmé, že právoplatným uznesením Okresného súdu Michalovce z 31.12.2012 bola exekúcia oprávneného Pohotovosť s.r.o. proti žalovanému o vymoženie 1.410,97 EUR s prísl. zastavená. Exekučným titulom bol rozhodcovský rozsudok, ktorý priznal oprávnenému právo na zaplatenie na základe zmenky. Žalovaný predložil úverovú zmluvu. Úverová zmluva je pod tým istým číslom ako je vystavená zmenka, z ktorej je preukázané, že zmenka kryla spotrebiteľský úver poskytnutý spoločnosťou Pohotovosť s.r.o.. Povinnosťou súdu bolo teda posúdiť, či zmenka bola vystavená v súlade s ust. § 4 ods.6 zákona č. 251/2001 Z.z. Súd sa teda zamerlal ex-offo na platnosť zmenky vo vzťahu k spotrebiteľovi. Z úverovej zmluvy a zmenky je nepochybné, že zmenka nebola vyplnená v rozpore

s ust. § 4 ods.6 zákona č. 258/2001 Z.z. Úver bol poskytnutý vo výške 3.500.-Eur a zmenková suma vrátane príslušenstva, medzi ktoré patria aj uplatnené zmenkové úroky nepresahuje dovolenú sumu. Prípustné plnenie zo zmenky by bolo vo výške 4550.-EUR /3500.-EUR istina úveru+30% z istiny úveru 1050.-EUR/. Žalobca požaduje viac ako 2.241,44 EUR. Podľa všeobecných podmienok úverovej zmluvy a podľa ust. § 52 a násl OZ, zmenka môže zabezpečovať, iba nároky z úverovej zmluvy. Spoločne so zmenkovou sumou by preto žalobca nemohol požadovať i zmenkové úroky 0,25% denne, pretože úverová zmluva ho na takýto nárok neopravňuje. Jedná sa totiž o neprijateľnú zmluvnú podmienku, ktorá výrazne znevýhodňuje spotrebiteľa - žalovaného. Po prepočítaní totiž ročný úrok predstavuje 91,25%, podľa § 4 ods.6 zák.č. 258/2001 Z.z. takúto zmenku žalobca nesmel prijať. Tým porušil ustanovenie zákona. Keďže zo zmenky a zo zmluvy o úvere je zrejmé, že zmenka zabezpečovala spotrebiteľský úver, žalobca si z takejto zmenky nemohol proti žalovanému uplatňovať žiadne právo, pretože ho zakazuje spomenuté ustanovenie § 4 ods.6 zák.č. 258/2001 Z.z. Ak by zabezpečovacia zmenka nezabezpečovala nároky veriteľa zo spotrebiteľského úveru, súd by argumentáciu žalobcu, že zmenkové právo je konštruované tak, že povinnosť vyplatiť zmenkovú sumu je právne nezávislá od záväzkového vzťahu a že nárok z splatnej zmenky by mal byť záväzkom nesporným, prijal a návrhu v celom rozsahu vyhovel. Ako však bolo naznačené, neplatí to v absolútne všetkých prípadoch. Iné právne predpisy totiž zakazujú použitie zmenky resp. ich použitie limitujú. V prípade zmenkových práv, ktoré vyplývajú z poskytnutých spotrebiteľských úverov je potrebné skúmať súlad uplatnených nárokov s ust. § 39 OZ. Platnosť právneho úkonu je na tomto mieste potrebné skúmať z úradnej povinnosti a nie sú potrebné žiadne námietky žalovaného ako spotrebiteľa.

Z predložených dôkazov zo strany žalovaného na pojednávaní vyplýva, že ten sa bráni už vykonaným plnením v prospech spoločnosti Pohotovosť s.r.o. tak, ako to už zohľadnil Okresný súd Michalovce vo vykonanom dokazovaní pod sp.zn. 5Er/109/2012. Výslovne vznáša námietku nedlhu. Podľa uznesenia OS Michalovce z 31.5.2012 bola totiž exekúcia oprávneného Pohotovosť s.r.o. proti žalovanému o vymoženie 1.410,97 EUR zastavená. Z odôvodnenia tohto rozhodnutia vyplýva, že žalovaný v tomto konaní predložil doklady, že z titulu poskytnutého úveru na sumu 3.500.-EUR celkovo plnil 5.553,44 EUR, a to platbami 12.1.2011 544.-EUR, 18.1.2011 270.-EUR, 19.1.2011 300.-EUR, 17.2.2011 344.-EUR, 16.5.2011 3.264.-EUR, 14.6.2011 300.-EUR, 17.6.2011 303,44 EUR, 19.7.2011 150.-EUR, 2.8.2011 50.-EUR a 20.9.2011 300.-EUR. Na účet Pohotovosť s.r.o. teda zaplatil celú výšku dlhu vrátane príslušenstva so zmenkovou odmenou, a to i nad rámec dovoleného plnenia - 3500.-EUR so 6%-ným úrokom od 15.6.2011 do 19.9.2011, ako požaduje v návrhu. Nemožno súhlasiť s tvrdením žalovaného, že v tejto veci je potrebné konanie zastaviť ako neopodstatnený z dôvodu prekážky rozhodnutej veci. V konaní 5Er/109/2012 vystupoval na strane oprávneného iný účastník, ako v tomto konaní. Za týchto okolností nemožno v zmysle § 103,104 ods.1 O.s.p. konanie zastaviť. Preto súd prvého stupňa návrh podľa čl.4 ods.4 nariadenia ako neprípustný zamietol. Vzhľadom k tomu, že žalobca v konaní bol v celom rozsahu neúspešný podľa § 142 ods.1 O.s.p., nemá právo na náhradu trov konania. Žalovaný vo veci úspech mal. Požadoval priznať trovy konania v celkovej výške 208,70 EUR, za 3-úkony právnej služby advokáta /prevzatie a príprava zastúpenia, vyjadrenie k návrhu, dopĺňujúce vyjadrenie k návrhu/, 1-úkon 61,41 EUR v zmysle § 10 ods.1 vyhl.č. 655/2004, 2 x režijný paušál po 8,04 EUR a 1x8,39 EUR podľa § 16 ods.3 vyhl. Keďže sa jedná o účelne vynaložené trovy konania súd prvého stupňa ich žalovanému priznal v zmysle § 142 ods.1 O.s.p.

Proti tomuto rozsudku v zákonnej lehote podal odvolanie žalobca z odvolacích dôvodov podľa § 205 ods. 2 písm. a) v spojení s ust. § 221 ods. 1 písm. f) O.s.p., § 205 ods. 2 písm. b) O.s.p. a f) O.s.p. a navrhol rozsudok zmeniť, žalobe v celom rozsahu vyhovieť a priznať mu náhradu trov odvolacieho konania.

Namietal, že vykonal dokazovanie listinami, pričom účastníci takéto dokazovanie nenavrhl. Tvrdil, že súd mal vychádzať len zo skutočností tvrdených účastníkmi a vykonať len dôkazy navrhnuté účastníkmi. Žalobca predložil súdu ako dôkaz o svojich nárokoch platnú zmenku, voči forme a obsahu ktorej zo strany žalovanej neboli vznesené žiadne námietky, a preto neexistovala okolnosť, ktorá by odôvodňovala vykonanie ďalších dôkazov nevyhnutných pre rozhodnutie vo veci. Neboli splnené podmienky pre vykonanie iných dôkazov než navrhnutých účastníkmi konania v zmysle ust. § 120 ods. 1 O.s.p. V prejednávanej veci súd mal rozhodnúť o práve na úhradu zmenkovej sumy a jej príslušenstva len z predloženej zmenky. Predpokladom vydania rozsudku bolo výlučne predloženie originálu zmenky. Žalovaná mohla vzniesť námietky voči zmenke na základe článku 5 ods. 3 a ods. 6 Nariadenia, ak tak však neurobila, musia byť akékoľvek iné námietky odmietnuté vzhľadom na uplatnenie koncentračnej zásady v zmysle Nariadenia. Súd sám nemôže vznášať voči zmenke námietky za žalovanú. Súd z

vlastnej iniciatívy vykonal dokazovanie, preukazujúce charakter žalovanej ako spotrebiteľky, pričom žalovaná sa tejto obrany žiadnym spôsobom nedomáhala, uplatnenú pohľadávku nerozporovala a svojím konaním ju prakticky uznala. Súd teda dospel k rozhodnutiu na základe aplikácie nesprávnych právnych predpisov, ako aj nesprávnej interpretácie príslušných právnych predpisov a práva Európskej únie. Poukázal ďalej na to, že je majiteľom zmenky na základe indosamentu a nie je účastníkom akéhokoľvek spotrebiteľského vzťahu. Zmenka je pritom platná, je samostatným abstraktným záväzkom, neakcesorickej povahy, preto ju nie je možné podmieňovať inými okolnosťami než sú na zmenke uvedené. Prvostupňový súd sa pritom aplikáciou zákona 191/1950 Sb. nezaoberal, hoci predmetom konania je výlučne zmenka a nie iný záväzkový vzťah. Súd ignoroval ust. § 17 cit. zák., v zmysle ktorého odporca vo všeobecnosti nie je oprávnený vznášať tzv. kauzálne námietky voči majiteľovi zmenky, ktoré vyplývajú z jeho vzťahov s pôvodným majiteľom zmenky. Keďže tak nemôže urobiť sám odporca, tým menej tak môže urobiť súd.

Pokiaľ aj odporca vznesie námietky, je na ňom, aby ich oprávnenosť preukázal. Dôkazné bremeno teda spočíva na odporcovi a nie je možné ho preniesť na navrhovateľa.

Nesúhlasil so záverom súdu, že dohoda o vypíňacom práve blanko zmenky by mala predstavovať neprijateľnú zmluvnú podmienku pri poskytovaní spotrebných (správne spotrebiteľských - poznámka odvolacieho súdu) úverov. Samotný zákon o spotrebiteľských úveroch č. 258/2001 Z.z. pripúšťal, aby na zabezpečenie nárokov zo spotrebiteľského úveru bola vystavená zmenka. Limitovaná bola len výška zabezpečenia vo vzťahu k aktuálnej výške dlhu v čase jej vyplnenia. Zákon zároveň nelimitoval použitie iba istého druhu zmeniek, a teda prípustné sú akékoľvek zmenky, akékoľvek doložky a zároveň aj blanko zmenky s úpravou vyplnenia zmenky v dohode o vyplňovacom práve. Z uvedeného je zrejmé, že dohoda o vyplňovacom práve nemohla byť neplatná a nemohla byť neprijateľnou zmluvnou podmienkou ani v prostredí spotrebiteľských úverov, keďže právna úprava explicitne pripúšťala používanie blanko zmeniek. Vzhľadom na skutočnosť, že žalovaná uplatnený nárok nepoprela a napriek tomu súd tento zamietol, považuje žalobca napadnuté rozhodnutie za prekvapivé. Zo všetkých týchto dôvodov navrhol rozsudok zmeniť a uplatnil si trovy odvolacieho konania.

Žalovaný sa k podanému odvolaniu vyjadril vo svojom podaní doručenom prvostupňovému súdu dňa 14.8.2015. Uviedol, že rozsudok prvého stupňa považuje za vecne správny a spravodlivý, vychádzajúci zo spoľahlivo zisteného skutkového stavu a zo správneho právneho posúdenia veci a navrhol odvolaciemu súdu rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správne potvrdiť.

Počas odvolacieho konania zobral žalobca žalobu v časti o zmenkový úrok vo výške 0,19% denne v časti uplatneného zmenkového úroku vo výške 0,25% denne späť a uplatňoval si len zmenkový úrok vo výške 0,06% denne.

Odvolací súd uznesením 9Co/611/2015-138 z 17.2.2016 žalovaného vyzval, aby v lehote 10 dní od doručenia uznesenia písomne súdu oznámil, či súhlasí s čiastočným späťvzatím žaloby alebo s ním nesúhlasí, že ak sa v stanovenej lehote nevyjadrí, bude sa predpokladať, že proti čiastočnému späťvzatiu nemá námietky (§ 211 ods. 2 a § 101 ods. 3 O. s. p.). Uznesenie prevzal právny zástupca žalovaného dňa 24.2.2016 (doručenka na č.l. 138).

Dňa 10.3.2016 bolo Krajskému súdu v Košiciach doručené podanie žalovaného, že s čiastočným späťvzatím nesúhlasí a navrhol odvolaciemu súdu aby postupom podľa §208 druhej vety O.s.p. predmetné čiastočné späťvzatie nepripustil.

Odvolací súd nepripustil späťvzatie žaloby v časti zmenkového úroku vo výške 0,19% denne zo sumy 2.241,44,- eur od 29.4.2011 do 13.6.2011, zo sumy 1.941,44 eur od 14.6.2011 do 16.6.2011, zo sumy 1.638,eur od 17.6.2011 do 18.7.2011, zo sumy 1.488 eur od 19.7.2011 do 1.8.2011, zo sumy 1.438 eur od 2.8.2011 do 19.9.2011, zo sumy 1.138,-eur od 20.9.2011 do zaplatenia.

Krajský súd v Košiciach ako odvolací súd prejednal odvolanie žalobcu ako podané včas oprávnenou osobou proti rozhodnutiu, proti ktorému je prípustné, bez nariadenia pojednávania v zmysle ust. § 214 ods. 2 O.s.p. v rozsahu danom ust. § 212 ods. 1, 3 O.s.p. a z hľadísk uplatnených odvolacích dôvodov (§ 205 ods. 2 písm. a/, b/, f/ O.s.p.) a dospel k záveru, že odvolaniu žalobcu nie je možné vyhovieť.

Rozsudok je vo výroku vecne správny, preto ho odvolací súd v zmysle ust. § 219 ods. 1 O.s.p. potvrdil.

Rozsudok bol verejne vyhlásený na Krajskom súde v Košiciach dňa 15.6.2016 o 9.20 hod. v pojednávacej miestnosti č. dv. 227/II. poschodie, pričom miesto a čas verejného vyhlásenia rozhodnutia boli zverejnené dňa 07.06.2016 na úradnej tabuli Krajského súdu v Košiciach v zmysle ust. § 156 ods. 1, 3 O.s.p.

Žalobca namieta odvolacie dôvody podľa § 205 ods. 2 písm. a) v spojení s § 221 ods. 1 písm. f) O.s.p., podľa § 205 ods. 2 písm. b) a f) O.s.p., t.j. , že v konaní došlo k vadám uvedeným v § 221 ods. 1 O.s.p., že účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, že konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci a, že rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolací súd v prejednávanej veci dospel k záveru, že tieto odvolacie dôvody nie sú naplnené.

Súd vykonal vo veci dokazovanie v potrebnom rozsahu a náležite zistil skutkový stav, vykonané dôkazy vyhodnotil podľa ust. § 132 O.s.p., z týchto dôkazov dospel k správnym skutkovým zisteniam, na ktorých aj založil svoje rozhodnutie, na zistený skutkový stav aplikoval ustanovenia správnych predpisov a tieto aj správne vyložil, pričom nebola zistená žiadna vada, ktorá by mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, preto odvolací súd jeho rozsudok ako vecne správny podľa ust. § 219 ods. 1 O.s.p. potvrdil.

Žalobca v odvolaní argumentuje skutočnosťami uvádzanými už v konaní pred súdom prvého stupňa, s ktorými sa súd náležite a správne vypořiadal pri rozhodovaní vo veci, a preto jeho odvolacie námietky nie sú spôsobilé spochybniť vecnú správnosť napadnutého rozsudku.

Z odôvodnenia rozsudku súdu prvého stupňa je zrejmé, že súd založil svoje rozhodnutie o zamietnutí žaloby na zistení, že dohoda o vyplnení zmenky, obsiahnutá vo Všeobecných podmienkach poskytnutia úveru, v zmysle ktorej „zmenková suma bude pozostávať zo sumy všetkých peňažných nárokov veriteľa voči dlžníkovi, ktoré veriteľovi vzniknú ku dňu vyplnenia zmenky“, je v priamom rozpore s ust. § 4 ods. 6 zákona č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch a o zmene zákona o obchodnej inšpekcii v znení účinnom do 31.12.2010, teda aj v čase uzavretia úverovej zmluvy (ďalej len zákon 258/2001 Z.z.), teda je neplatná v zmysle § 39 Obč. zák. Z neplatnej dohody nie je preto možné priznať žalobou uplatnené zmenkové nároky.

S týmto záverom sa odvolací súd v plnom rozsahu stotožňuje a v tomto smere poukazuje na dôvody napadnutého rozsudku, s ktorými sa stotožňuje a na tieto odkazuje (§ 219 ods. 2 O.s.p.).

Na zdôraznenie správnosti tohto záveru odvolací súd uvádza nasledovné:

Dňa 20.10.2015 prijalo občianskoprávne kolégium Najvyššieho súdu SR a obchodnoprávne kolégium Najvyššieho súdu SR spoločné stanovisko k postupu súdov nižšieho stupňa vo veciach návrhov s uplatneným právom zo zmenky vo vzťahu k ochrane spotrebiteľa v nasledujúcom znení:

I. Ak navrhovateľ ako dôkaz osvedčenia uplatneného nároku doloží zmenku, platí bez ohľadu na povahu procesného nástroja, ktorý navrhovateľ použil, že:

1. pokiaľ z akýchkoľvek okolností prejednávanej veci vyplynie konajúcemu súdu súvislosť s nekalou povahou či neprípustnosťou uplatneného nároku, je tento ex offa povinný zabezpečiť prieskum nároku v intenciách možnej absolútnej neplatnosti úkonu, v ktorom má nárok základ;

2. pokiaľ súd nevzhliadne žiadnu nekalosť či neprípustnosť predloženého návrhu, súd pristúpi k prieskumu uplatneného nároku v rozmedzí prípadne vznesených námietok zohľadňujúcich ich rozsah a povahu, pri rešpektovaní povinnosti posúdiť prípadnú absolútnu neplatnosť úkonu, ak to z vykonaného dokazovania vyplynie.

II. Ak je vystaviteľom zmenky spotrebiteľ, je možné túto skúmať až po úroveň dohody o vyplňovacom práve, aplikujúc právnu úpravu platnú a účinnú v čase, kedy bola zmenka vystavená.

III. Aj v prípade, že nie sú podané kauzálne námietky vystaviteľom zmenky (bez ohľadu na to, či je spotrebiteľom), ktorý je na strane žalovaného, je možné preskúmať a podľa okolností prípadu posúdiť nárok na uplatnený zmluvný úrok ako nárok uplatnený v rozpore s dobrými mravmi, ak výška uplatneného nároku podľa úvahy súdu takýto exces dosahuje.

Stanovisko je uverejnené v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky 8/2015 pod číslom 93.

Z vyššie citovaného stanoviska vyplýva, že ak vystaviteľom zmenky je spotrebiteľ, čo nepochybne bolo preukázané aj v prejednávanej veci, je možné túto skúmať až po úroveň dohody o vyplňovacom práve, aplikujúc právnu úpravu platnú a účinnú v čase, kedy bola zmenka vystavená, v danom prípade zákon 258/2001 Z.z. v znení účinnom ku dňu 20.3.2009.

Takto postupoval aj súd prvého stupňa, keď po zistení, že žalovaná uzavrela s právnym predchodcom žalobcu zmluvu o spotrebiteľskom úvere, súčasťou ktorej je aj dohoda o vyplnení zmenky (článok 13 Všeobecných podmienok poskytnutia úveru), skúmal (ne)platnosť tejto dohody o vyplňovacom práve z hľadiska jej súladu so zákonom 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch v znení účinnom od 1.1.2008 do 31.12.2010.

V zmysle ust. § 4 ods. 6 zákona 258/2001 Z.z. v súvislosti s poskytovaním úveru od spotrebiteľa alebo inej osoby sa zakazuje splniť dlh zmenkou alebo šekom. Veriteľ smie prijať od dlžníka zmenku alebo šek na zabezpečenie svojich nárokov zo spotrebiteľského úveru, len ak ide o zabezpečovaciu zmenku a zmenková suma v čase vyplnenia je maximálne vo výške aktuálnej výšky nesplateného spotrebiteľského úveru a príslušenstva (vrátane zmluvných pokút a iných nárokov veriteľa zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere) vo výške maximálne 30% istiny poskytnutého spotrebiteľského úveru. Zmenku prijatú, resp. vyplnenú veriteľom v rozpore s predchádzajúcou vetou veriteľ nesmie prijať a je povinný ju dlžníkovi kedykoľvek na požiadanie vydať. Ustanovenie tohto odseku platí aj v prípade zmeny majiteľa zmenky alebo postúpenia práv zo zmenky.

Neplatný je právny úkon, ktorý svojím obsahom alebo účelom odporuje zákonu alebo ho obchádza alebo sa prieči dobrým mravom (§ 39 Obč. zák.).

Z článku 13 Všeobecných podmienok poskytnutia úveru, ktoré sú súčasťou zmluvy o úvere uzavretej medzi účastníkmi konania, je zrejme nasledovné znenie dohody o vyplnení zmenky: „Na zabezpečenie peňažného záväzku dlžníka ako vystaviteľa zmenky vyplývajúceho z tejto úverovej zmluvy voči veriteľovi ako remitentovi vystavil vystaviteľ zmenku, v ktorej nie sú vyplnené zmenková suma a dátum začiatku úročenia zmenkovej sumy. Zmluvné strany sa dohodli, že zmenkovú sumu vyplní na zmenke remitent najneskôr v deň, kedy sa v zmysle bodu 4 týchto podmienok stane celý dlh splatný okamžite, t.j. keď dlžník neuhradí včas štyri po sebe idúce splátky, prípadne uhradí len časti splátok alebo neuhradí včas poslednú splátku alebo časť poslednej splátky. Zmenková suma bude pozostávať zo sumy všetkých peňažných nárokov veriteľa voči dlžníkovi, ktoré veriteľovi vzniknú ku dňu vyplnenia zmenky. Dátum začiatku úročenia zmenkovej sumy vyplní na zmenke remitent tak, že ním bude deň, kedy sa v zmysle bodu 4 týchto podmienok stal splatným celý dlh.

Vyššie uvedená dohoda umožňuje vyplniť zmenkovú sumu vo výške všetkých peňažných nárokov veriteľa voči dlžníkovi, ktoré veriteľovi vzniknú ku dňu vyplnenia zmenky, čo je v priamom rozpore s obmedzením vyplývajúcim z citovaného zákonného ustanovenia § 4 ods. 6, podľa ktorého zmenková suma v čase vyplnenia je maximálne vo výške aktuálnej výšky nesplateného spotrebiteľského úveru a príslušenstva (vrátane zmluvných pokút a iných nárokov veriteľa zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere) vo výške maximálne 30% istiny poskytnutého spotrebiteľského úveru.

V tejto časti (oddeliteľnej od ostatného obsahu zmluvy) je teda zmluva, t.j. dohoda o vyplnení zmenky v rozpore s ust. § 4 ods. 6 zákona 258/2001 Z.z., a teda neplatná podľa § 39 Obč. zák., preto súd prvého stupňa rozhodol vecne správne, ak zmenkové nároky zo zmenky vyplnenej na základe neplatnej dohody o vyplnení zmenky žalobcovi nepriznal.

Odvolačný súd na tomto mieste navyše dopĺňa, že aj samotná zmenka bola vyplnená v rozpore s ust. § 4 ods. 6 zák. 258/2001 Z.z., pretože z predmetnej zmluvy o úvere č. XXXXXXXXXX vyplýva, že úver bol poskytnutý vo výške 3500,- eur, zvýšený o príslušný poplatok 3.028,- eur, ktorý sa žalovaný zaviazal zaplatiť žalobcovi v 12 mesačných splátkach po 544,- eur mesačne počnúc dňom XX.X.XXXX. Celkovo mal žalovaný vrátiť 6.528,-eur. Vzhľadom na to, že žalovaný úver nesplácal riadne a včas, čím sa stal dlh v zmysle dohodnutých podmienok splatný, vyplnila spoločnosť Pohotovosť, s.r.o. zmenku odporcu v zmysle dohody o vyplnení zmenky na sumu 2.241,44,- eur s dátumom začiatku úročenia od XX.X.XXXX.

Práva uplatnené z takejto zmenky (vyplnenej v rozpore s ust. § 4 ods. 6 zák. č. 258/2001 Z.z.) sú uplatnené v rozpore so zákonom i s dobrými mravmi, a preto ich nemožno žalobcovi priznať.

Vzhľadom na neplatnosť dohody o vyplnení zmenky z vyššie uvedených dôvodov (pre rozpor so zákonom 258/2001 Z.z.) sú bez právneho významu úvahy súdu o neplatnosti zmenky z dôvodu jej neurčitosti a úvahy o posúdení dohody o vyplnení zmenky ako neprijateľnej zmluvnej podmienky, lebo (ne)správnosť týchto úvah nemá vplyv na vecnú správnosť napadnutého rozsudku.

Odvolačnými námietkami viažucimi sa k týmto dôvodom zamietnutia žaloby sa preto odvolací súd nezaoberal, keďže aj prípadná nesprávnosť týchto záverov nemôže privodiť priaznivejšie rozhodnutie vo veci v prospech žalobcu vzhľadom na neplatnosť dohody o vyplnení zmenky pre rozpor so zákonom.

K ďalším odvolacím námietkam žalobcu odvolací súd uvádza nasledovné:

V zmysle ust. § 120 ods. 1 O.s.p. účastníci sú povinní označiť dôkazy na preukázanie svojich tvrdení. Súd rozhodne, ktoré z označených dôkazov vykoná. Súd môže výnimočne vykonať aj iné dôkazy ako navrhujú účastníci, ak ich vykonanie je nevyhnutné pre rozhodnutie vo veci.

Z vyššie citovaného zákonného ustanovenia vyplýva, že účastníci sú povinní označiť dôkazy na preukázanie svojich tvrdení, avšak o tom, ktoré z označených dôkazov budú vykonané, rozhodne súd. Nejde pritom o svojvôľu súdu, ale o zabezpečenie hospodárnosti a efektívnosti súdneho konania, t.j. vykonávanie dôkazov na preukázanie skutočností, ktoré sú relevantné z hľadiska rozhodnutia vo veci. Okrem dôkazov navrhnutých účastníkmi konania môže súd vykonať aj iné dôkazy, ak je to nevyhnutné pre rozhodnutie vo veci. Súd teda nie je obmedzený pri vykonávaní dôkazov iba možnosťou vykonať dôkazy navrhnuté účastníkmi, ale môže vykonať aj ďalšie dôkazy, ak je to pre rozhodnutie vo veci nevyhnutné a tieto si môže zabezpečiť aj sám.

V prejednávanej veci bol takýto postup nevyhnutný pre rozhodnutie vo veci, pričom Občiansky súdny poriadok je subsidiárne využiteľný aj v prípade konaní podľa Nariadenia a postup súdu v zmysle § 120 ods. 1 tretej vety O.s.p. bol teda dôvodný. Vychádzajúc z citovaného stanoviska č. 93/2015 v bode I.1 bolo povinnosťou súdu vzhľadom na okolnosti prejednávanej veci ex offio zabezpečiť prieskum nároku v intenciách možnej absolútnej neplatnosti úkonu, v ktorom má nárok základ. Vzhľadom na vedomosť súdu z iného súdneho konania, že žalobcom predložená zmenka zabezpečuje nároky zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere, postupoval súd prvého stupňa v súlade s ust. § 120 ods. 1 Obč. zák., keď si zabezpečil listinné dôkazy, z ktorých mohol posúdiť jednak platnosť úkonu, v ktorom má nárok základ (úverovej zmluvy), ale aj platnosť samotnej dohody o vyplňovanom práve, ktorá bola podkladom pre vyplnenie zmenky ako dôkazu predkladaného žalobcom na preukázanie svojho nároku. Keďže súd na základe vykonaného dokazovania spoľahlivo zistil, že na strane žalovanej ide o spotrebiteľa, poskytol žalovanej ex offio ochranu, keď žalobou uplatnený nárok skúmal aj z hľadiska jeho (ne)súlady s normami na ochranu spotrebiteľa (§ 52 až 54 Obč. zák. a zák. č. 258/2001 Z.z.), a ak za tým účelom vykonával dôkazy, ktoré účastníci nenavrhli, nemožno mu vytýkať porušenie práva na spravodlivý proces.

Pokiaľ ide o odvolaciu námietku, v zmysle ktorej súd prvého stupňa nerespektoval ust. § 17 zák. č. 191/1950 Zb. a v ktorej žalobca vytýkal súdu, že hoci sama žalovaná nemohla vzniesť kauzálne námietky voči majiteľovi zmenky, urobil tak súd sám, odvolací súd uvádza, že rigidná aplikácia ust. § 17 zák. č. 151/1950 Sb. by spôsobila spotrebiteľovi neprimerané ťažkosti pri až následnom možnom domáhaní sa ochrany svojich práv (ust. § 17 cit. zákona obsahuje úpravu, podľa ktorej kto je žalovaný zo zmenky, nemôže robiť majiteľovi námietky, ktoré sa zakladajú na jeho vlastných vzťahoch k vystaviteľovi alebo k predošlým majiteľom, okrem ak majiteľ pri nadobúdaní zmenky konal vedome na škodu dlžníka). Prijatie výkladu smerujúceho k povinnosti spotrebiteľa bez výhrad uspokojiť veriteľa - nadobúdateľa indosovanej

zmenky a až následne ho žalovať o náhradu škody, s povinnosťou v takomto konaní dokazovať, že nadobúdateľ zmenky konal vedome na škodu dlžníka, by v konečnom dôsledku viedlo k prenosu povinností na spotrebiteľa spôsobom, ktorý je podľa právnej úpravy ochrany spotrebiteľa neprijateľný. V prípade v záveru, že pri vymáhaní dlžnej sumy z indosovanej zmenky súd nemá možnosť hodnotiť obsah spotrebiteľskej zmluvy a rozhodnúť o nekalosti niektorých zmluvných podmienok, či zhodnotiť platnosť zmenky samotnej, išlo by o neprijateľné zníženie právnej ochrany príslušnej spotrebiteľovi a o porušenie zásady efektivity (viď odôvodnenie vyššie citovaného stanoviska 93/2015).

Napriek skutočnosti, že žalovaná v konaní výslovne nenamietla, že zmenka je neplatná, súd správne skúmal jej platnosť, vychádzajúc zo záveru, že princíp „vigilantibus iura scripta sunt“ (právo patrí bdelym) v spotrebiteľských veciach v konkrétnych súvislostiach ustupuje dôležitejšiemu princípu, ktorým je ochrana práv spotrebiteľa. Uvedené opakovane skonštatoval Najvyšší súd Slovenskej republiky (uznesenie zo 16. januára 2013 sp. zn. 6MCdo/9/2012, z 21. marca 2012 sp. zn. 6Cdo/1/2012 a uznesenie sp. zn. 5Cdo/61/2012). Aj v prípade tohto princípu platí, že v konkrétnych súvislostiach ustupuje na strane spotrebiteľa dôležitejšiemu princípu, ktorým je princíp ochrany spotrebiteľa. Vychádzajúc z povahy spotrebiteľských právnych vzťahov, realite praktického života odporuje požiadavka podrobnej (až detailnej) znalosti právnych predpisov spotrebiteľmi. Na túto vec sa vzťahuje viacero právnych predpisov (Občiansky zákonník, zákon o ochrane spotrebiteľa, zákon o spotrebiteľských úveroch, zákon o zmenkách), pričom je nepochybné, že vzhľadom na rozsiahlosť a dynamickosť právnej úpravy spotrebiteľ nemôže dokonale poznať každý z vyššie uvedených zákonov. Neinformovanosť spotrebiteľa, resp. jeho nedostatočná informovanosť v tejto oblasti mu nemôže byť na ujmu. Účelom spotrebiteľského práva je poskytnúť spotrebiteľovi ochranu v prípadoch, keď môže dodávateľ zneužiť neinformovanosť spotrebiteľa tým, že do zmluvy zakomponuje zmluvné podmienky, ktoré sú v neprospech spotrebiteľa. Úlohou súdu je v takýchto prípadoch ex offa skúmať prijateľnosť zmluvných podmienok a v prípade, že sú neprijateľné, zabezpečiť rýchlu a účinnú ochranu spotrebiteľa. Aj v zmysle rozsudku Európskeho súdneho dvora sp. zn. C-419/2001 zo 14.3.2013 (Česká sporiteľňa, a.s. proti J. S.) samotný Európsky súdny dvor v konaní pri uplatnení práva zo zmenky z úradnej moci skúmal postavenie odporcu ako spotrebiteľa. Podľa záverov tohto rozhodnutia napriek tomu, že v danom prípade sa jedná o vzťah uplatnený na základe zmenky ako abstraktného cenného papiera, je povinnosťou súdu skúmať postavenie odporcu ako spotrebiteľa.

Ust. § 17 zák. č. 191/1950 Sb. neustanovuje výslovne, kto a aké námietky uplatňovať môže, ale kedy ich uplatňovať nemôže. Záver, kto a kedy ich uplatňovať môže, tak z tohto ustanovenia vyplýva len a contrario (Kovařík Z.: Zákon směneční a šekový. Komentář, C.H.BECK 2014, str. 96). Citované ustanovenie tak výslovne nezakazuje, aby súd na kauzálné námietky prihliadal ex offa. To je dôležitá aj z hľadiska práva Európskej únie. Súdny dvor sa vo viacerých rozsudkoch týkajúcich sa smernice 93/13/EHS vyslovil, že národný súd musí mať možnosť skúmať neprijateľné podmienky v spotrebiteľských zmluvách ex offa, neskôr vyslovil, že ich musí skúmať ex offa a že odporuje európskemu právu, ak ich súd nemôže skúmať a limine (t.j. ak ich môže skúmať len ex post). V takýchto prípadoch musí národný súd vykladať národné procesné i hmotné právo konformne s právom EÚ.

Ani samotné Nariadenie neobsahuje žiadne ustanovenie, ktoré by zakazovalo alebo neumožňovalo súdu skúmať kauzálny vzťahy, na ktorých krytie je zmenka určená. Článok 7 ods. 3 Nariadenia hovorí, že súd v prípade pasivity žalovaného „vydá rozsudok“ nehovorí, že žalobe musí vyhovieť.

Z uvedeného plynie, že nič nebráni súdu, aby ex offa skúmal, či základom zmenky je spotrebiteľská zmluva a či táto zmluva neobsahuje neprijateľné zmluvné podmienky.

V slovenskom právnom poriadku navyše platí ust. § 5b zák. č. 250/2007 Z.z., ktoré ukladá orgánu rozhodujúcemu o nárokoch zo spotrebiteľskej zmluvy prihliadať aj bez návrhu na nemožnosť uplatnenia práva, na oslabenie nároku predávajúceho voči spotrebiteľovi, vrátane jeho premlčania alebo na inú zákonnú prekážku alebo zákonný dôvod, ktoré bránia uplatniť alebo priznať plnenie predávajúceho voči spotrebiteľovi, aj keď by inak bolo potrebné, aby sa spotrebiteľ týchto skutočností dovoľával.

V čase rozhodovania odvolacieho súdu (od 23.12.2015) je účinný zákon 438/2015 Z.z., ktorým sa zmenil a doplnil aj zákona 191/1950 Sb. zmenkový a šekový v znení zák. 659/2007 Z.z. a 492/2009 Z.z.

V zmysle ust. § 17 ods. 2 zák. 191/1950 Sb. v znení zák. 438/2015 Z.z. v konaní, v ktorom sa uplatňuje alebo vymáha nárok zo zmenky, sa z úradnej povinnosti prihliada na skutočnosti odôvodňujúce námietky podľa ods. 1 ktoré by ten, kto je žalovaný zo zmenky mohol uplatniť, ak jeho zaviazanosť zo zmenky vznikla v súvislosti so spotrebiteľskou zmluvou.

Z vyššie uvedeného je zrejmé, že v prípade tzv. spotrebiteľských zmienek povinnosťou súdu je ex offo prihliadať na námietky, ktoré by mohol vzniesť spotrebiteľ, a to aj v prípade, že sa ich sám nedovoláva. Táto povinnosť súdu je výslovne zákonom upravená, pričom vyššie citované ustanovenie má procesnoprávny charakter, lebo upravuje procesnú činnosť súdu a vzťahuje sa teda aj na konania začaté na súde pred účinnosťou novely zák. 438/2015 Z.z. vzhľadom na chýbajúce prechodné ustanovenia zák. 438/2015 Z.z. k úprave účinnej od 23.12.2015. Procesná norma odo dňa nadobudnutia svojej účinnosti pôsobí na všetky živé spory prebiehajúce na súdoch, za situácie, že zákonodarca nestanovil osobitný (intertemporálny) režim.

Zo všetkých vyššie uvedených dôvodov sú odvolacie námietky žalobcu nedôvodné a nespôsobilé spochybníť vecnú správnosť napadnutého rozsudku, z ktorého dôvodu odvolací súd napadnutý rozsudok ako vecne správny podľa ust. § 219 O.s.p., vrátane výroku o trovách prvostupňového konania potvrdil.

O trovách odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa ust. § 224 ods. 1 v spojení s ust. § 142 ods. 1 O.s.p. Žalobca bol v odvolacom konaní neúspešný, nemá preto právo na náhradu trov konania a vznikla mu povinnosť nahradiť odvolacieho konania úspešnému žalovanému. Tieto pozostávajú z trov právneho zastúpenia za jeden úkon právnej služby (vyjadrenie k odvolaniu) vo výške 61,41 eur a z režijného paušálu vo výške 8,39 € za jeden úkon za rok 2015, t.j. spolu 69,80 EUR. V zmysle ust. § 149 ods. 1 O.s.p. žalobca je povinný nahradiť tieto trovy na účet právneho zástupcu žalovaného JUDr. Michala Kováča, advokáta, Advokátska kancelária, Žilina, Sládkovičova 9, do 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Košiciach jednohlasne (§ 3 ods. 9 zák. č. 757/2004 Z.z.).

Poučenie:

Proti rozsudku odvolacieho súdu odvolanie nie je prípustné.